

Nr 159.

Av herr **Bergman m. fl.**, om ökat anslag till kapitalökning för studielånefonden.

Under Utgifter för kapitalökning: sid. 7 punkt 18 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för *Studielånefonden* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kr.

Föredragande departementschefen konstaterar, att under de senaste tio åren endast omkring 15 procent av nytillkommande lånesökande ha kunnat erhålla lån och att de till dessa utlämnade lånen under samma tid nedgått från i genomsnitt 1,200 kr. till i genomsnitt 1,000 kr. pr år.

Departementschefen säger vidare uttryckligen, att utvecklingen är beklaglig och att "en icke oväsentlig anslagshöjning förefaller vara behövlig". I detta syfte räknar han en höjning av understödsbeloppet för *fortsatta* lån till 240,000 kr. och för *nya* lån till 160,000 kr. den senare höjningen för att möjliggöra "nägon, ehuru ganska blygsam, utvidgning av understödsverksamheten".

Motionärerna vilja taga fasta på den av departementschefen givna argumenteringen. Enligt vår mening har utvecklingen varit mycket beklaglig, speciellt i fråga om beviljandet av anslag till nya lånesökande. Några siffror torde visa riktigheten av detta påstående.

Under den senaste tioårsperioden ha de disponibla medlen ur studielånefonden varierat mellan 451,000 kr. (år 1927) och 286,564:37 kr. (år 1932). F. n. utgöra de 350,672:66 kr. Summan utdelade lån har samtidigt fluktuerat mellan 418,960 kr. (år 1927) och 286,500 kr. (år 1932). År 1936 utdelades 350,650 kr. Antalet sökande till *fortsatta* lån har varit ganska stabilt. Maximi- och minimalen ha under tioårsperioden utgjort 273 (år 1931) och 211 (år 1933) och medeltalet 237. Till denna typ lånesökande har utlånats sammanlagt högst 290,750 kr. (år 1931) och lägst 179,150 kr. (år 1933). Antalet sökande till *nya* lån höll sig under femårsperioden 1927—1931 mellan 716 och 868. Under den sista femårsperioden var den tämligen konstant. Genomsnittssiffran var då 1,025 och skillnaden mellan topp- och bottensiffrorna endast 90. Summan av de årliga låneansökningarna angående både *fortsatta* och *nya* lån har varit märkvärdigt likartad under de senaste fem åren, vilket framgår av siffrorna 1,250; 1,186; 1,293; 1,274 och 1,260. Antalet beviljade lån har under samma tid hållit sig mellan 20 och 25 procent av de sökta. Detta gäller emellertid icke för nya lånen. Av 5,129 dylika ansökningar ha 588 eller cirka 12 procent lett till positivt resultat. Under perioden 1927—1931 var förhållandet ungefär enahanda, i procent uttryckt c:a 15. Av tioårsperiodens 8,986 ansökningar ha 1,157 beviljats.

Glömmas får ej, såsom det ibland sker, att studielånefonden står öppen för lärjungar vid *alla* slags *offentliga* läroanstalter, således icke alls äro förbehållna

lärjungarna vid de allmänna läroverken. Definitionen av lärjungebegreppet i reglementet är f. ö. vidare än annars. Lärjunge är nämligen även den, som styrkt sig *ha sökt* eller *står i begrepp* att söka inträde vid offentlig läroanstalt.

Slutligen bör också erinras därom, att enligt Kungl. Maj:ts reglemente studielån "beviljas i regel till belopp av *högst* 1,500 kr.", ja i undantagsfall får överstiga detta belopp. Så vitt vi ha oss bekant, beviljas numera i regel inga sådana belopp. Maximum är *högst* 1,200 kr.

Så länge studiekostnaderna för dem av landsbygdens och de mindre samhällenas barn, som vilja förvärva sin utbildning vid högre offentliga läroanstalter i de större städerna, överstiga dem för de större samhällenas, så länge synes staten böra genom en icke alltför snävt avgränsad låneverksamhet understödja de verkligt begåvade från landsbygd och smärre samhällen. Därigenom främjas ståndscirkulationen i samhället.

En utvidgning av understödsverksamheten, när det gäller *nya* lån, borde icke vara omöjlig att realisera. Motionärerna mena, att ett anslag av 50,000 kr. tillsammans med det av departementschefen föreslagna skulle underlätta studierna för ett sextiotal nya lånesökande framför allt från landsbygden och mindre samhällen.

För fortsatta studielån beräkna vi sålunda som departementschefen 240,000 kr. och för nya lån 210,000 kronor (160,000 i likhet med departementschefen + 50,000 kr.).

I enlighet med vad vi sålunda anfört hemställa vi,

att riksdagen måtte såsom kapitalökning för *studielånefonden*
för budgetåret 1937/1938 anvisa ett *reservationsanslag*
av Kronor 150,000.

Stockholm den 24 januari 1937.

J. Bergman.

J. Sandén.

John Björck.